

[Ole Bjørn Kraft.]

denne Holdning som helt tilstrækkelig eller delte tilfredsstillende. Undertiden lyder der Røster, der bebrejder den danske offentlige Mening, at den er for tilbageholdende og passiv, ikke positiv nok.

Jeg synes, det er vigtigt heroverfor at klargøre det danske Synspunkt og vor Holdning, og jeg vil gerne sige et Par Ord herom.

For at vi med fuldt og helt Hjerte og Vilje kan gaa ind i Forhandlinger om disse Spørgsmaal, hvis det skal være Udtryk for noget sundt, stærkt og varende i det danske Folk, maa en Tilstand og Følelse af Frihed være til Stede. Den kan ikke tilvejebringes, saa længe Besættelsen varer og ganske naturligt over sit daglige Pres paa alle danske Sind. Vi har som en helt selvfølgelig Reaktion maattet indkapsle os til Værn om Værdier, som enhver Besættelse af fremmede Tropper rent instinktivt føles som en Fare for. Først den Dag Besættelsens Tryk ophører, er der en Mulighed for, at det Forhold kan tilvejebringes, som er Forudsætningen for, at begge Parter kan se Forløbet af saadanne Overvejelser med Tilfredshed.

Først naar vi føler, at vi er frie, kan vi tage besluttende Stilling til disse Spørgsmaal, der er saa afgørende for hele vor Fremtid. En Beslutning — det vil jeg gerne understrege —, en Fastlæggelse af vor Holdning nu vilde uvægerligt blive en Hindring for en lykkelig og god Udvikling af Forholdet mellem de to Nationer — en Hindring for og ikke en Befordrer af den gode Forstaaelse.

Vi har opretholdt og vil fortsat opretholde en værdig, rolig og loyal Holdning over for Besættelsesmagten, men dermed er under Krigen ogsaa Grænsen naaet for, hvad det er muligt for det danske Folk at yde.

Bertel Dahlgaard: Det er en gammel Tradition, at der ved Finanslovforslagets første Behandling fra de forskellige Sider gives en Karakteristik af de Vilkaar, hvorunder Land og Folk virker. Ogsaa jeg for min Del vil gerne følge denne Tradition, og jeg skal derfor fremsætte forskellige Synspunkter til Belysning af Statens finansielle Stilling og Danmarks Økonomi, ligesom jeg vil finde det naturligt netop ved Finanslovforslagets første Behandling at omtale Forholdet mellem Regeringen, Rigsdagen og Befolkningen for ogsaa med dette som Baggrund at finde frem til et Skøn over det Fundament, hvorpaa vort Statsliv hviler.

Bedømmelsen af Statens finansielle Stilling kan let blive højst forskellig, alt efter

som Iagttageren ser sig tilbage og hæfter sig ved de sidste Aars Statsregnskaber, eller han ser frem og hæfter sig ved det kommende Aars Finanslovforslag i Forbindelse med de mægtige Opgaver, der vil melde sig. Vil man naa frem til en nogenlunde nøgtern Bedømmelse, kommer det netop an paa, at man ikke ensidigt ser tilbage eller ensidigt frem. Man maa se Tingene i Sammenhæng, ogsaa fordi Finanspolitik og økonomisk Politik særlig i disse Aar maa føres i nær Tilknnytning til hinanden.

Der er dem, der føler sig tilskyndet til med løftet Pegefinger og med Statsregnskabet i Haanden at vende sig mod Finansministeren og sige: Se, du skal nu staa til Regnskab for, at du i sidste Finansaar har puget sammen et Overskud paa 57 Mill. Kr., alt medens Befolkningen har været knuget af Skatter og anden Tyngel! Mangen en skattetyngt Borger vil føle Trang til at deltage i en saadan Anklage; men desværre er Problemet ikke saa enkelt og Dommen ikke saa let at fælde.

For det første har jo Tidens Usikkerhed gjort sig gældende. Da vi i April 1940 gik ind til det Finansaar, der nu er aflagt Regnskab for, regnede alle her i Rigsdagen med, at Evnen til at betale de udskrivne Skatter for manges Vedkommende vilde svigte. Heldigvis viste denne Frygt sig kun i ringe Grad begrundet. Dernæst har et andet Usikkerhedsmoment virket til Gunst for det finansielle Resultat i 1940—41. Paa Grund af den almindelige Trang til at sikre sig i Tider som de nuværende er store Forbrugerkredses Indkøb af visse stærkt beskattede Varer blevet fremskyndet, og betydelige Forbrugsskatter er derfor indgaaet i Statskassen allerede i 1940—41, medens de normalt først skulde være indgaaet paa et senere Tidspunkt, hvad der altsaa vil komme indeværende Aar til Skade.

Men naar jeg ikke kan deltage i stærke Bebrejdelser mod Finansministeren for hans Forsigtighed, skyldes det ikke først og fremmest det her nævnte, men i langt højere Grad den Forbindelse, der maa være mellem Finanspolitik og den almindelige økonomiske Politik. I April 1940, da Finansaaret begyndte, var der endnu her i Landet et saa gunstigt Forhold mellem Varepriserne og Befolkningens Købeevne, at enhver, der saa hen mod den Fremtid, som nu tegnede sig, maatte gøre sig selv klart, at der ikke vilde vise sig nogen som helst Mulighed for at opretholde en tilsvarende Levefod i den kommende Tid. Samtidig saa vi ind i en Fremtid, hvor Pengerigeligheden paa